

Samenvatting

Omgevingsdienst RUD Zuid-Limburg (RUD ZL) vraagt via de Kaderbrief 2024 voor haar begroting 2024 aan de 17 deelnemers in de GR-regeling, specifiek een zienswijze kenbaar te maken hoe de uitvoering van de nieuwe bodemtaken bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet in de RUD ZL wordt ingebracht. Daarnaast schetst de RUD ZL enkele andere ontwikkelingen in de overhead van haar organisatie, die van invloed zijn op een voorgenomen hogere tariefstelling in de begroting 2024.

Het college besluit de gemeenteraad te adviseren een zienswijze in te dienen over een door de RUD ZL voorgesteld ingroeimodel van de uitvoering van de bodemtaken, die met ingang van de Omgevingswet van bevoegd gezag verschuiven van de provincie naar de gemeente.

Er kan pas worden ingestemd met een ingroeimodel indien ook alle deelnemers beschikken over de vereiste middelen voor de uitvoering van de bodemtaken. Tevens moet voldoende helderheid zijn over de exacte omvang van de overdracht van de bodemtaken voor alle deelnemers.

De nadere onderbouwing van de RUD ZL voor de aangekondigde tariefsverhoging zal straks aan de gemeenteraad als beslispunt worden voorgelegd in de reguliere besluitvorming over de nieuwe begroting 2024 RUD ZL, die op 1 april 2023 wordt ingediend.

Beslispunten

1. In te stemmen met het Raadsvoorstel Kaderbrief 2024 RUD Zuid-Limburg bodemtaken.
2. De raad voor te stellen een zienswijze in te dienen, dat enkel en alleen met een ingroeimodel van de bodemtaken kan worden ingestemd met een overgangperiode van 2 jaar bij de RUD ZL onder de randvoorwaarden, dat:
 - a. van alle deelnemers helder is op welke wijze de uitvoering van de bodemtaken wordt gefinancierd;
 - b. de specifieke omvang en snelheid van de overdracht van de bodemtaken voor de gemeente Maastricht nader wordt afgestemd met het college.
3. Kennisnemen van de door de RUD ZL aangekondigde tariefsverhoging (totaal 13%) in de begroting 2024 en de RUD ZL uitnodigen de daarvoor benodigde onderbouwing aan te leveren ten behoeve van de reguliere besluitvorming over de begroting 2024 RUD ZL in de raadsvergadering van 27 juni 2023.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 24 januari 2023:

Conform.

Collegievoorstel

1. Aanleiding

De gemeente Maastricht is een van de 17 deelnemers in de GR-regeling Omgevingsdienst RUD ZL voor de uitvoering van de VTH-milieutaken. Uiterlijk 1 april 2023 ontvangt de gemeenteraad van de RUD ZL de jaarrekening 2022 en de begroting 2024.

In de voorbereiding van de opstelling van de conceptbegroting 2024 stuurt de RUD ZL 8 december 2022 alle deelnemers de Kaderbrief 2024, waarin de belangrijkste veranderingen worden geschetst die op de organisatie afkomen voor 2024. Het door de RUD ZL voor het eerst gebruikmaken van een kaderbrief past ook in een van de verbetervoorstellen van de per 1 juli 2022 gewijzigde Wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr) ter versterking van de positie van gemeenteraden.

In de Kaderbrief wordt specifiek aandacht gevraagd voor de verschuiving van de bodemtaken naar de gemeenten bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de inbreng van deze taken bij de RUD ZL. Daarnaast worden enkele ontwikkelingen in de organisatie geschetst, die van invloed zijn op een hogere tariefstelling in de begroting 2024.

Specifiek worden de deelnemers gevraagd uiterlijk 3 maart 2023 aan de RUD ZL via een zienswijze kenbaar te maken hoe de gemeentelijke bodemtaken van Maastricht ingebracht worden in de RUD ZL bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

2. Context

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet verschuiven de bodemtaken van de provincie naar de gemeenten; het gaat dan bovenal over de zogenaamde VTH-milieutaken bij bodemsaneringen onder de huidige Wet bodembescherming (Wbb) en het Besluit uniforme saneringen (BUS).

Met de ingang van de Omgevingswet is ook bepaald dat een aantal aan de gemeenten overgedragen bodemtaken verplicht als basistaken ingebracht dienen te worden bij de Omgevingsdienst RUD ZL. Momenteel verzorgt de RUD ZL voor Maastricht al het zogenaamd bodemtoezicht; extra moeten als basistaken ingebracht worden de zogenaamde verguntaken van de nieuwe zogenaamde milieubelastende activiteiten (MBA's):

- Saneren van de bodem en
- Graven in verontreinigde grond (meer dan 25 m³).

In het werkingsgebied van de RUD ZL vindt die verschuiving vanuit de provincie plaats bij de meeste gemeenten; alleen de gemeenten Maastricht en Heerlen zijn al langer bevoegd gezag en hebben daarvoor een eigen bodemorganisatie en financiële middelen. Voor de overige gemeenten in deze regio is financieel voor deze overdracht niets geregeld qua overheveling vanuit het Provinciefonds naar het Gemeentefonds. Ook in het zogenaamd invoeringsbudget implementatie Omgevingswet zijn hiervoor geen specifieke middelen gereserveerd. Landelijk wordt hierover nog steeds overleg gevoerd tussen VNG en Rijk. Van veel deelnemende gemeenten in de RUD ZL is niet bekend op welke wijze zij de overdracht van de bodemtaken financieren.

3. Gewenste situatie

Bodemtaken.

Gemeenten dienen rekening te houden met de volgende aspecten inzake de nieuwe bodemtaken onder de Omgevingswet:

- De beoordelingen van de melding saneren en de melding graven in verontreinigde grond (meer dan 25 m³) is meer dan een administratieve afhandeling. Hiervoor is specialistische kennis nodig. Heeft de gemeente deze in huis (in relatie tot de gewenste kwaliteitsborging zoals nadrukkelijker aangegeven in de Omgevingswet). Het betreft dan met name de gemeenten die deze taken nu nog niet uitvoeren.
- Kan de gemeente genoeg 'vlieguren' maken en daarmee voldoende kennis opdoen om deze meldingen op een adequate wijze af te handelen?
- In verband met kwetsbaarheid/vervangbaarheid zouden meerdere personen binnen de gemeente (voldoende) specialistische kennis moeten hebben om deze meldingen te kunnen afhandelen.
- Welke afspraken gaat de gemeente met de RUD ZL maken in verband met het houden van toezicht op de milieubelastende activiteiten saneren en graven in verontreinigde grond (meer dan 25 m³)? Het toezicht hierop is (al) een basistaak van de RUD ZL. Hierbij dient gedacht te worden aan op welke wijze krijgt de RUD ZL een 'signaal' dat toezicht is gewenst en hoe krijgt de RUD ZL de gegevens van de melding?

Een voorlopige conclusie is dat het efficiënter is de benodigde expertise voor deze taken niet bij (de huidige bovenal kleine niet-bevoegd-gezag Wbb) gemeenten zelf op te bouwen, maar deze in gezamenlijkheid onder te brengen bij de RUD ZL. Zoals eerder aangegeven is de gemeente Maastricht al langer zelf bevoegd gezag van de bodemtaken, waarbij binnen het Team Vergunnen Wabo momenteel 2,6 fte belast is met de uitvoering van de bodemverguntaken. Vooralsnog hebben

de kleine gemeenten geen middelen overgedragen gekregen om straks als nieuw bevoegd gezag deze bodemtaken uit te voeren; tot op heden worden die taken regulier door de provincie voor hun uitgevoerd.

Eerste ambtelijke overlegondes over de overdracht van de bodemtaken met de RUD ZL zijn gevoerd doch er is nog geen definitieve overeenstemming bereikt over de reikwijdte en exacte omvang van de overdracht. Zo blijft gemeente Maastricht zelf verantwoordelijk voor de afhandeling van de zogenaamde oude saneringen (geen wettelijke basistaak); de verwachting is dat hiermee de komende vijf jaren zeker nog ruim 2000 werkuren zijn gemoeid. Zo is het zelfs nog een optie deze werkuren alsnog als extra plustaken ook naar de RUD ZL over te hevelen.

Het door de RUD ZL zelf aangegeven ingroeimodel met een overgangsperiode van 2 jaar, kan gebruikt worden om de overdracht van de bodemtaken goed te regelen. Zo moeten nog definitieve afspraken worden gemaakt over:

- de nieuwe vergunstrategie van de RUD ZL bij saneringsvergunningen en bodemmeldingen,
- de reikwijdte en diepgang van deze nieuwe bodemdienstverlening vertaald in ureninzet,
- de vaststelling van de voor de Maastrichtse praktijk benodigde ureninzet en daarmee gepaard gaande overdracht,
- de financiële vertaling van alles naar de exacte gemeentelijke bijdrage en tot slot
- de vraag op welke wijze de (niet-bevoegd-gezag Wbb) gemeenten gecompenseerd worden voor de uitvoering van de nieuwe bodemtaken (veel gemeenten in de regio staan op het standpunt van “*geen knaken, dan ook geen taken*”).

De RUD ZL heeft voorlopig becijferd, dat er 6 fte nodig zijn om de volledige inbreng van de nieuwe bodemtaken van alle deelnemers uit te voeren: 4 fte voor vergunnen en 2 extra fte voor toezicht (exclusief de 2 fte van de reeds door de gemeenten Maastricht en Heerlen ingebrachte toezicht uren). In deze becijfering van de verguncapaciteit is de RUD ZL uitgegaan van een verguninzet voor Maastricht van 1,2 fte (1666 uren)¹. Een eigen gemaakte calculatie van minimaal 1,8 fte voor enkel de basistaken vergunnen wijkt daar flink vanaf; en dan is nog niet eens rekening gehouden met de achterblijvende plustaken bij de gemeente voor de oude saneringsgevallen (mocht overwogen worden deze ook over te dragen).

Teneinde al deze vraagstukken de komende periode zorgvuldig te behandelen is een ingroeimodel met een door de RUD ZL voorgesteld scenario van 2 vacatures werven, 2 vacatures voorlopig

¹ Schatting op basis van de RUD ZL productcatalogus 2018; exacte kengetallen onder de Omgevingswet ontbreken.

inhuren en nog eens 2 vacatures bevrozen (pas opnemen in de begroting 2025) denkbaar doch voorzichtigheid moet worden betracht. De overgangperiode van 2 jaren kan dan gebruikt worden om volledig helderheid te krijgen over enerzijds de definitieve financiering door de deelnemers en anderzijds de definitieve ureninzet van de bodemtaken en de financiële vertaling daarvan naar de begroting van de RUD ZL en de deelnemers.

Tariefsverhoging vanaf 2024

Naast de verschuiving van de bodemtaken benoemt de Kaderbrief 2024 nog een aantal zaken die voorzienbaar aan bod moeten komen in de begroting 2024. Het gaat dan bovenal over een aangekondigde tariefsverhoging vanwege de huidige hoge inflatie van zo'n 10% en enkele extra inspanningen om moeilijk vervulbare vacatures ingevuld te krijgen.

De RUD ZL zal uitgenodigd worden om in de aanbieding van de begroting 2024 de noodzaak van de aangekondigde tariefsverhoging nader te onderbouwen om zodoende de gemeenteraad in de reguliere behandeling van de begroting RUD ZL 2024 daarover te laten beslissen.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

N.v.t.

5. Effect op de openbare ruimte

N.v.t.

6. Personeel en organisatie

In samenspraak tussen de RUD ZL en het Team Vergunnen Wabo (Veiligheid & Leefbaarheid) zal de omvang van de ureninzet basistaken bodem en het exacte scenario van overdracht nog nader moeten worden vastgesteld. Hierbij kan Maastricht personeelsformatie ("mens volgt werk") of financiële middelen inzetten. En net zoals bij de oprichting van de GR-regeling RUD ZL in 2013 zal er mogelijk een transformatieplan moeten worden opgesteld. Zo zal ook heel goed moeten worden nagegaan welke personele capaciteit moet/kan worden overgedragen en welke capaciteit de gemeente zelf nog nodig heeft.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

N.v.t.

8. Financiën

Kostenontwikkeling en gemeentelijke bijdrage RUD Zuid-Limburg

Samengevat zijn in de Kaderbrief 2024 twee thema's dominant voor de kostenontwikkeling en de gemeentelijke bijdrage aan de RUD ZL.

1. De overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeenten bij de invoering van de Omgevingswet en het kwalificeren van deze taken als basistaken die verplicht moeten worden ingebracht in de RUD Zuid-Limburg door de deelnemers.
2. De aangekondigde tariefsverhoging als gevolg van de hoge inflatie van 10% en enkele personele vraagstukken in de overhead.

➤ *Ad 1. Bodemtaken.*

Op Rijksniveau is in december 2022 de conclusie getrokken dat de financiële consequenties van de verschuiving van de bodemtaken heel complex liggen en niet goed geraamd kunnen worden.

Desondanks heeft de RUD ZL op basis van beschikbare gegevens een redelijke inschatting gemaakt van de toekomstige bodemtaken voor de gemeenten. Bijlage 3² toont duidelijk aan, dat de geschatte impact van de overdracht van de bodemtaken per gemeente erg verschillend is. De inschatting is dat Eijsden-Margraten de meeste impact zal ervaren van de overdracht en Brunssum en Vaals de minste.

Voor Maastricht wordt de verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan de RUD ZL als gevolg van de overdracht van de bodemtaken, volledig gedekt uit de daarvoor nu al ter beschikking staande formatie en middelen in het Team Vergunnen Wabo (Veiligheid en Leefbaarheid).

➤ *Ad 2. Inflatiecorrectie en tariefsverhoging*

In 2022 en 2023 is slechts gerekend met een inflatiepercentage van ca 2% bij de tariefbepaling van de RUD ZL. Gezien de feitelijkheid van de inflatie 2022 die volgens het CBS gemiddeld op 10% ligt, en de verwachting dat deze ook in 2023 nog hoog blijft is er achterstand met betrekking tot de tariefontwikkeling van de RUD ZL. In de tariefverhoging wenst de RUD ZL tevens enkele personele vraagstukken opgelost te krijgen in de overhead (plus 3%).

Deze aangekondigde tariefverhoging komt straks tot uitdrukking in een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Momenteel worden vraagtekens gezet bij de aangekondigde verhoging van het indexeringscijfer met 10%; intern ambtelijk is vooralsnog de inschatting gemaakt van een

² In Bijlage 3 staat een overzicht van de inschatting van de uren en de financiële consequenties van de nieuwe bodemtaken per bevoegd gezag

indexering van 5% vanaf de planjaren 2023 en volgende. Ook de veranderingen in de overhead vragen om nadere verduidelijking. De RUD ZL zal gevraagd worden de tariefverhoging (indexering 10% en overhead 3%; totaal 13%) nader te onderbouwen en motiveren ten behoeve van de reguliere besluitvorming van de gemeenteraad over de begroting 2024 RUD ZL.

9. Aanbestedingen

N.v.t.

10. Participatie tot heden

N.v.t.

11. Voorstel

1. In te stemmen met het Raadsvoorstel Kaderbrief 2024 RUD Zuid-Limburg bodemtaken.
2. De raad voor te stellen een zienswijze in te dienen, dat enkel en alleen met een ingroeimodel van de bodemtaken kan worden ingestemd met een overgangperiode van 2 jaar bij de RUD ZL onder de randvoorwaarden, dat:
 - a. van alle deelnemers helder is op welke wijze de uitvoering van de bodemtaken wordt gefinancierd;
 - b. de specifieke omvang en snelheid van de overdracht van de bodemtaken voor de gemeente Maastricht nader wordt afgestemd met het college.
3. Kennisnemen van de door de RUD ZL aangekondigde tariefsverhoging (totaal 13%) in de begroting 2024 en de RUD ZL uitnodigen de daarvoor benodigde onderbouwing aan te leveren ten behoeve van de reguliere besluitvorming over de begroting 2024 RUD ZL in de raadsvergadering van 27 juni 2023.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Het raadsvoorstel wordt behandeld in de domeinvergadering Fysiek van 7 februari 2023 en ter besluitvorming voorgelegd in de raadsvergadering van 28 februari 2023.